

TOIMINTA AFIS-LENTOPAIKOILLA

Tämä ilmailumääräys on annettu ilmailuasetuksen (525/68) 77 §:n 1 momentin nojalla. Tämä määräys tulee voimaan 1.12.1992 ja kumoaa ilmailumääräyksen OPS M1-19, 11.11.1991.

1 JOHDANTO

1.1 Lentopaikoilla, joille ei ole katsottu aiheelliseksi määrätä valvottua ilmatilaa, voidaan lennonjohtopalvelun sijasta antaa lentopaikan lähiliikenteen turvallisuuden ja tehokkuuden kannalta hyödyllisiä tietoja. Tällaista palvelua kutsutaan lentopaikan lentotiedotuspalveluksi (AFIS, Aerodrome Flight Information Service).

1.2 Päätettäessä siitä, annetaanko lentopaikalla lennonjohto- tai AFIS-palvelua, on otettu huomioon liikenteen laatu ja määrä, paikallinen pinnanmuodostus ja sääolosuhteet sekä muut tekijät, jotka voivat vaikuttaa liikenteen turvallisuuteen ja tehokkuuteen, mukaan luettuna radiopuhelinliikenteessä käytettävät kielet.

1.3 Valvomattomia lentopaikkoja, joilla annetaan AFIS-palvelua, kutsutaan AFIS-lentopaikoiksi niiden erottamiseksi valvotuista lentopaikoista.

1.4 AFIS-palvelua antava ilmaliikennepalveluelin toimii lentopaikalla ja sitä kutsutaan AFIS elimeksi.

1.5 AFIS-elin ei ole lennonjohtoelin. Toimittaessa AFIS-lentopaikalla tai sen läheisyydessä ilma-alusten päälliköiden on siten itse huolehdittava AFIS-elimeltä saamiensa tiedotusten sekä omien tietojensa ja havaintojensa perusteella ja lentosääntöjä noudattaen riittävien etäisyyksien säilymisestä ilma-alusten välillä sekä siitä, etteivät ilma-alukset törmää maassa oleviin ajoneuvoihin tai esteisiin.

2 AFIS-ELIMEN TEHTÄVÄT JA TOIMINTA

2.1 Yleistä

AFIS-elin

a) antaa lentopaikan liikennealueella tai lentotiedotusvyöhykkeellä liikkuville ilma-aluksille ja lisäksi mainitun ilmatilan ulkopuolella mittarilähestymis- tai lähtömenetelmää suorittaville ilma-aluksille lentojen turvallisuuden ja tehokkuuden kannalta hyödyllisiä tietoja tiedossa olevasta liikenteestä, säästä ja lentopaikan olosuhteista,

b) antaa hälytyspalvelua ilma-aluksille ja

c) välittää lennonjohton antamia lennonjohtoselvityksiä ilma-aluksille.

2.2 Lähtevälle ilma-alukselle annettavat tiedot

AFIS-elin antaa lähteville ilma-aluksille seuraavat tiedot:

a) Vallitseva pintatuulen suunta ja nopeus sekä niiden merkittävät vaihtelut.

b) Korkeusmittariasetus (ONH tai ohjaajan pyynnöstä QFE, sotilasilma-aluksille OFE) pyöristettynä alaspäin lähimpään kokonaislukuun.

c) Ilman lämpötila ja kastepiste.

d) Näkyvyys maassa, jos se on pienempi kuin 10 km tai kiitotien RVR-arvo, milloin se on käytettävissä sekä näiden tietojen merkittävät muutokset.

e) Oikea aika pyöristettynä lähimpään puoleen minuuttiin.

f) Lentoonlähtö- ja nousualueella vallitsevat merkittävät sääolosuhteet, ellei AFIS-elin tiedä ohjaajan jo saaneen nämä tiedot.

Huom. Merkittävillä sääolosuhteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä odotettavissa olevia ukkospilviä tai ukkosmyrskyä, kohtalaista tai voimakasta turbulenssia, wind shear-ilmiötä, rakeita, kohtalaista tai voimakasta jäätämistä, voimakasta puuskarintamaa, jäätävää sadetta, vuoristoaaltoja, lumituiskua, tornadoa tai vesipatsasta.

g) Muun liikenteen käyttämä kiitotie sekä muut tiedot, jotka ovat tarpeen sopivimman kiitotien ja lähtöreitien valitsemiseksi sekä järjestyksen säilymiseksi lentopaikan lähiliikenteessä.

h) Tiedossa olevat ilma-alukselle mahdollisesti vaaraa aiheuttavat ilma-alukset, ajoneuvot tai henkilöt, jotka ovat maassa lentopaikan liikennealueella tai lähellä sitä, sekä ilmassa lentopaikan läheisyydessä liikkuvat ilma-alukset.

i) Tiedot lentopaikan olosuhteista, mikäli ne ovat turvallisuussyistä välttämättömiä tai mikäli

ilma-alus niitä pyytää. Seuraavista lentopaikan olosuhteisiin vaikuttavista seikoista ilmoitetaan:

1. Liikennealueella tai sen välittömässä läheisyydessä tehtävät rakennus- ja huoltotyöt.
 2. Kiito- tai rullaustien pinnan epätasaisuus tai rikkoutuneisuus riippumatta siitä, onko se merkitty.
 3. Kiito- tai rullaustiellä oleva lumi tai jää, tarvittaessa kiito- ja rullausteiden sekä asematason jarrutustehot tai kitkakertoimet.
 4. Kiitotiellä oleva vesi. Ilmoitettaessa käytetään seuraavia termejä:
 - "kostea"("damp"), kun kiitotie on niin kostea, että sen pinnan väri on muuttunut,
 - "märkä"("wet"), kun kiitotien pinta on märkä, mutta siinä ei ole vesilätäköitä,
 - "vesilätäköitä"("water patches"), kun näkyvässä on seisovasta vedestä syntyneitä lätäköitä,
 - "veden peitossa"("flooded"), kun kiitotie on veden peitossa.
 5. Rullaus- tai kiitotien läheisyydessä olevat lumikinokset tai nietokset.
 6. Muut tilapäiset vaaratekijät, mukaan lukien paikoitettut ilma-alukset ja maassa tai ilmassa olevat linnut.
 7. Lentopaikan valaistusjärjestelmän osittainen tai täydellinen epäkuntoisuus tai toimintahäiriö.
 8. Muut turvallisuuden kannalta olennaiset tiedot lentopaikan olosuhteista.
- j) Lentopaikan liikenteelle välttämättömien suunnistuslaitteiden ja näköhavaintoihin perustuvien apuvälineiden toimintakuntoisuuden muutokset.
- k) Muiden ilmaliikennepalveluelimien antamat sanomat, mukaanluettuina lennonjohtoselvitykset, jotka AFIS-elin on saanut välitettäväksi ilma-alukselle.
- l) Ilmoitus siitä, onko kiitotie vapaa.
- m) Muut turvallisuutta edistävät tai lennon suorituksen kannalta tarpeelliset tiedot.

2.3 Saapuvalla ilma-alukselle annettavat tiedot

AFIS-elin antaa saapuvalla ilma-alukselle seuraavat tiedot:

- a) Vallitseva pintatuulen suunta ja nopeus sekä niiden merkittävät vaihtelut.

- b) Korkeusmittariasetus (ONH tai ohjaajan pyynnöstä QFE, sotilasilma-aluksille QFE) pyöristettynä alaspäin lähimpään kokonaislukuun.
- c) Siirtopinta.
- d) Näkyvyys maassa, jos se on pienempi kuin 10 km, tai kiitotien RVR-arvo, milloin se on käytettävissä, sekä näiden tietojen merkittävät muutokset.
- e) Lähestymisreitillä vallitsevat merkittävät sääolosuhteet, ellei AFIS-elin tiedä ohjaajan jo saaneen nämä tiedot (ks. kohta 2.2.f.).
- f) Vallitseva sää ja pilven alarajan korkeus sekä alimpien pilvien määrä, mikäli kysymyksessä on mittarisääolosuhteissa lähestymistä suorittava ilma-alus.
- g) Muun liikenteen käyttämä kiitotie sekä muut tiedot, jotka ovat tarpeen sopivimman kiitotien ja lähestymisreitien valitsemiseksi sekä järjestyksen säilymiseksi lentopaikan lähiliikenteessä.
- h) Tiedossa olevat ilma-alukselle mahdollisesti vaaraa aiheuttavat ilma-alukset, ajoneuvot tai henkilöt, jotka ovat maassa lentopaikan liikennealueella tai lähellä sitä sekä ilmassa lentopaikan läheisyydessä liikkuvat ilma-alukset.
- i) Tiedot lentopaikan olosuhteista, mikäli ne ovat turvallisuusyistä välttämättömiä tai mikäli ilma-alus niitä pyytää (ks. kohta 2.2.i).
- j) Lentopaikan liikenteelle välttämättömien suunnistuslaitteiden ja näköhavaintoihin perustuvien apuvälineiden toimintakuntoisuuden muutokset.
- k) ilmoitus siitä, onko kiitotie vapaa.
- l) Muut turvallisuutta edistävät tai lennon suorituksen kannalta tarpeelliset tiedot.

2.4 Muille ilma-aluksille annettavat tiedot

Ilmassa oleville muille kuin saapuville tai lähteville ilma-aluksille AFIS-elin antaa seuraavat tiedot:

- a) Ilmoitus vaikuttavasta liikenteestä.
- b) Korkeusmittariasetus (ONH ja pyynnöstä OFE, sotilasilma-aluksille QFE) pyöristettynä alaspäin lähimpään kokonaislukuun.
- c) Muut ilma-aluksille merkittävät tiedot.

Maassa liikkuville ilma-aluksille AFIS-elin antaa tiedot liikennealueella tai lähellä sitä olevista ilma-aluksista, ajoneuvoista tai henkilöistä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa ilma-aluksen turvallisuudelle.

2.5 Tiedossa oleva liikenne

2.5.1 AFIS-elin ilmoittaa tiedossa olevan liikenteen niin pian kuin mahdollista niille ilma aluksille, joille se pitää ilmoitusta tarpeellisena, joko suoraan tai toisen ATS-elimien välityksellä.

2.5.2 AFIS-elin ilmoittaa seuraavasta toiminnasta:

- a) Vaikuttava lentotiedotusvyöhykkeen liikenne.
- b) Muu tiedossa oleva liikenne, mikäli siitä ilmoittaminen on lentopaikan lähiliikenteen turvallisuuden ja tehokkuuden kannalta hyödyllistä.
- c) Mikä tahansa muu tiedossa oleva toiminta, joka saattaa aiheuttaa vaaraa ilma-aluksille, kuten laskuvarjohyppytoiminta tai lennokkien lennätys.

2.6 Kiitotien ilmoittaminen vapaaksi

AFIS-elin ilmoittaa lähtevälle ja saapuvalla liikenteelle kiitotien olevan vapaa, kun seuraavat ehdot on täytetty:

- a) Toinen ilma-alus
 - 1) ei ole kiitotiellä eikä lähempänä kuin 30 metrin etäisyydellä kiitotiestä, kun kiitotien pituus on alle 900 metriä, tai lähempänä kuin 50 metrin etäisyydellä kiitotiestä, kun kiitotien pituus on 900 metriä tai enemmän, tai
 - 2) on laskun jälkeen poistunut kiitotieltä tai on ylittänyt kiitotien ja liikkuu pois päin siitä tai
 - 3) odottaa merkityllä odotuspaikalla.
- b) Ajoneuvoja, työkoneita tai henkilöitä ei ole kiitotiellä tai lähempänä sitä kuin
 - 1) odotuspaikalla, jos sellainen on määritelty ja merkinnät ovat näkyvissä, tai
 - 2) odotuspaikkaa vastaavalla etäisyydellä kiitotien reunasta, jos odotuspaikkoja ei ole määritelty tai niiden merkinnät eivät ole näkyvissä.
- c) Jarruverkot ovat tarvittavassa asennossa.

2.7 Suuntimon käyttö

AFIS-elin, jonka käytössä on hyväksytty VHF-suuntimo (VDF), antaa sitä käyttäen suuntimatietoja (QDM, QDR, QTE) ilma-aluksen pyynnöstä.

2.8 Merkit

2.8.1 Valomerkit

Milloin lentävää ilma-alusta ei voida varoittaa vaarasta muulla tavoin, AFIS-elin voi antaa sille seuraavia valomerkkejä:

- a) Punainen vilkkuvalo; merkinanto tarkoittaa, että lentopaikka on vaarallinen.
- b) Punainen valoammus; merkinanto tarkoittaa, että laskeutuminen ei toistaiseksi ole turvallista.

AFIS-elimien antamia valomerkkejä on pidettävä varoituksina. Vastuu tilanteesta tehtävistä ratkaisuista on ilma-aluksen päälliköllä.

2.8.2 Maamerkit

AFIS-lentopaikalla voidaan käyttää lentosääntöjen kohdan 6.4.2. mukaisia merkkejä lukuunottamatta merkkiä 6.4.2.5, "Lentoonlähtö- ja laskusuunta".

3 ILMA-ALUSTEN TOIMINTA

3.1 Ilma-alusten ilmoitukset

3.1.1 Lähtevä ilma-alus

Lähtevän ilma-aluksen on ilmoitettava:

- a) Aikomus rullata lähtöä varten. Turbiinikäyttöisten ilma-alusten on ilmoitettava myös valmius käynnistämiseen.
- b) Kiitotien ja mahdollisen odotuspaikan valinta.
- c) Suunniteltu lentoreitti tai lähdön jälkeen noudatettava lentosuunta sekä mahdollinen aikomus kaartaa oikealle.
- d) Valmius lentoonlähtöön.
- e) Rullaaminen kiitotielle lähtöä varten.
- f) Poistuminen AFIS-vyöhykkeeltä.
- g) Mikä tahansa muu liikkuminen tai aikomus, millä saattaa olla vaikutusta muuhun liikenteeseen.

3.1.2 Saapuva ilma-alus

Saapuvan ilma-aluksen on ilmoitettava:

- a) Paikka, lentokorkeus sekä arvioitu saapumisaika lentopaikalle tai lentotiedotusvyöhykkeellä olevan suunnistuslaitteen yläpuolelle. Tiedot on annettava viimeistään saavuttaessa lentotiedotusvyöhykkeen rajalle tai lähestymiskarttaan merkitylle ilmoittautumispaikalle.
- b) Valittu kiitotie ja IFR-lennolla lisäksi lähestymismenetelmä.
- c) Aikomus suorittaa oikeanpuoleinen laskukierros.
- d) Odotuskuvioon saapuminen ja siitä lähteminen.
- e) Mittarilähestymismenetelmän aloittaminen tai laskukierrokseen saapuminen.
- f) Alku- ja loppulähestymisrastin tai ulkomerkin ylitys mittarilähestymisen aikana.

- g) Kaarto perusosalle tai loppuosalle.
- h) Rullaaminen asematasolle tai paikoitusalueelle laskun jälkeen.
- i) Lähestymisen keskeytys ja sitä seuraavat aikomukset.
- j) Mikä tahansa muu liikkuminen tai aikomus, millä saattaa olla vaikutusta muuhun liikenteeseen.

3.1.3 Muu ilma-alus

Ilma-aluksen, joka lentää lentotiedotusvyöhykkeelle aikomatta laskeutua kyseiselle lentopaikalle, on ilmoitettava:

- a) Paikka ja lentokorkeus.
- b) Reitti, aikomus ja lentotiedotusvyöhykkeellä noudatettava lentokorkeus sekä niiden mahdolliset muutokset.
- c) Arvioitu saapumisaika lentotiedotusvyöhykkeen rajalle tai ilmoittautumispaikalle, lentotiedotusvyöhykkeellä olevan suunnistuslaitteen tai lentopaikan yläpuolelle ja niiden ylitys sekä poistuminen AFIS-vyöhykkeeltä.

Ilma-aluksen, joka liikkuu lentopaikan liikennealueella ilman, että liikkuminen liittyy lentoonlähtöön tai laskeutumiseen, on ilmoitettava aikeistaan AFIS-elimelle.

3.2 Odottaminen ennen lentoonlähtöä

Milloin välitön lentoonlähtö ei muun liikenteen vuoksi ole mahdollinen, lähtevän ilma-aluksen on odotettava

- a) odotuspaikalla, mikäli se on merkitty ja merkit ovat näkyvissä tai
- b) muutoin vähintään seuraavalla etäisyydellä kiitotien reunasta:
 - 1) 30 metriä, kun kiitotie on alle 900 metrin pituinen, tai
 - 2) 50 metriä, kun kiitotien pituus on 900 metriä tai enemmän.

4 AJONEUVOJEN JA HENKILÖIDEN LIIKKUMINEN LIIKENNEALUEELLA

4.1 Lupa liikkumiseen

Ajoneuvojen ja henkilöiden liikkumiseen liikennealueella vaaditaan AFIS-elimien lupa.

4.2 Turvaetäisyydet kiitotiestä

Ilma-aluksen ollessa laskeutumassa tai lentoonlähdössä ei ajoneuvoja eikä henkilöitä saa olla lähempänä kiitotietä kuin kohdassa 2.6.b määrätään.